16/07/2023

Οι περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες της Ορθοδόξου Ακαδημία Κρήτης

/ Επικαιρότητα

Η Ορθόδοξος Ακαδημία Κρήτης (www.oac.gr) είναι Κοινωφελές Ίδρυμα υπό την πνευματική προστασία του Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου Α΄.

Η ΟΑΚ βρίσκεται στο δυτικό άκρο της Κρήτης, στο Κολυμπάρι Χανίων και φέτος **συμπληρώνει 55 χρόνια προσφοράς** προς την τοπική και διεθνή κοινότητα, λειτουργώντας ως ένα ανοιχτό εργαστήρι διαλόγου της Εκκλησίας με τη διανόηση και την κοινωνία, οργανώνοντας διεθνή Συνέδρια, σεμινάρια και εκδόσεις.

Σύμφωνα με τον **Αντώνη Καλογεράκη** – Υπεύθυνο του Ινστιτούτου Θεολογίας και Οικολογίας – Παράρτημα της ΟΑΚ, *«Πάγια επιδίωξη της ΟΑΚ αποτελεί η συνεργασία, η σύμπραξη και η από κοινού συζήτηση, με πνεύμα σεβασμού στην ετερότητα του καθενός, των μεγάλων προβλημάτων της εποχής μας, στα οποία σαφώς συμπεριλαμβάνεται και η κλιματική κρίση»*, ανέφερε στο ΑΠΕ ΜΠΕ.

Από το 2019 η Ακαδημία αποτελεί Ερευνητικό Κέντρο αναγνωρισμένο από το Υπουργείο Παιδείας και είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Θρησκευτικών Επιστημών (EuARe), του Συνδέσμου των Ακαδημιών της Ευρώπης (OIKOS EUROPE), ενώ παράλληλα, οργανώνει Συνέδρια με Καθηγητές και Ερευνητές κορυφαίων Ιδρυμάτων της υφηλίου, ενδεικτικά: CERN, University of California, Johns Hopkins University, Yale University, University of Houston, Max Planck Institute, Imperial College London κτλ. Από το 1991, λειτουργεί ως Παράρτημά της, το Ινστιτούτο Θεολογίας & Οικολογίας (ΙΘΟ), ανταποκρινόμενο εμπράκτως στην προτροπή του Οικουμενικού Πατριαρχείου, «...όπως κάθε άνθρωπος εργαστεί υπέρ της προστασίας της Θείας Δημιουργίας». Το Ινστιτούτο, όπως εξήγησε στο ΑΠΕ ΜΠΕ ο κ. Καλογεράκης, *«αναπτύσσει τη δραστηριότητά του, καλλιεργώντας τον διάλογο ανάμεσα στην Οικολογία και τη Θεολογία, ως έννοιες αλληλένδετες με κοινή αφετηρία και επιδίωξη την αειφορία, η οποία έχει ως άξονα την προστασία του φυσικού κόσμου και την παράδοσή του στις μελλοντικές γενεές. Το ΙΘΟ αποτελεί έναν από τους βασικούς πυλώνες επιστημονικών δράσεων και προσέλκυσης καινοτόμων προγραμμάτων του Ερευνητικού Κέντρου της ΟΑΚ».*

Κεντρική αξίωση της ΟΑΚ είναι εμπράκτως να συνεισφέρει στη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα, βασιζόμενη στη Χριστιανική διδασκαλία ότι δηλαδή, «...ο κόσμος δημιουργήθηκε από το Θεό εκ του μηδενός (ex nihilo). Ο Θεός είναι ο δημιουργός και του ανθρώπου, στον οποίο παρέδωσε τον κόσμο που τον περιβάλλει (περιβάλλον) για να τον χρησιμοποιεί για τις ανάγκες του, αλλά και για να τον φροντίζει», αναφέρει ο κ. Καλογεράκης, γνωστοποιώντας μέσω του ΑΠΕ ΜΠΕ πως: *«Η διήγηση της Παλαιάς Διαθήκης (Γεν., 1-2, 2:4-25) τονίζει τη στενή σχέση μεταξύ ανθρώπου και φύσης. Έτσι, ο άνθρωπος δε βρίσκεται απέναντι στη φύση ως εκμεταλλευτής, αλλά για να την προστατεύει, να προστατεύει το περιβάλλον του, καθετί που τον περιβάλλει»*. Σε αυτό το πλαίσιο και με αυτή τη στόχευση, αξιοποιώντας επί της ουσίας την Ορθόδοξη Παράδοση, η Ορθόδοξη

Ακαδημία Κρήτης, έχει αναλάβει πρωτοβουλίες, για να αναδείξει στην πράξη τι σημαίνει σεβασμός στην Κτίση.

Με μία λεκτική ξενάγηση ο υπεύθυνος του Ινστιτούτου Θεολογίας και Οικολογίας – Παράρτημα της ΟΑΚ μας «ξεναγεί» ως ΑΠΕ – ΜΠΕ στις δράσεις της Ακαδημίας λέγοντας μας ότι: *«Οι δράσεις όλες, σκοπό έχουν να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των αιτιών του οικολογικού προβλήματος, όπως αυτά έχουν αναπτυχθεί από τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο Α΄ και έχουν αναφερθεί και στην Αγία και Μεγάλη Σύνοδο της Ορθοδόξου Εκκλησίας (-το μεγαλύτερο εκκλησιαστικό γεγονός του 21ου αιώνα, έπειτα από 1300 χρόνια- έλαβε χώρα στις εγκαταστάσεις της ΟΑΚ, 17 έως 26 Ιουνίου 2016), οι οποίες είναι η έλλειψη σεβασμού απέναντι στη φύση, η έλλειψη συνειδητοποίησης από την πλευρά του ανθρώπου της θέσης του μέσα στη φύση και η αμαρτωλότητα του ανθρώπου με ότι αυτό συνεπάγεται για τον ίδιο και τον κόσμο. Η όλη αντίληψη σήμερα οδηγεί τον άνθρωπο στην αυτοκαταστροφή του – δηλαδή σε μία οικολογική ανισορροπία».*

Σε αυτό το πλαίσιο σκέψης και πράξης, **η ΟΑΚ ήταν η πρώτη περίπτωση αδειοδότησης φωτοβολταϊκών στις στέγες στην Κρήτη** με αξιοποίηση του ενεργειακού συμψηφισμού (net metering) στη μέση τάση. Η ΟΑΚ προωθεί παράλληλα την ιδέα της αλληλεγγύης και της συνεργασίας των πολιτών για την αντιμετώπιση των φαινομένων της ενεργειακής φτώχιας μέσω της Ίδρυσης Ενεργειακών Κοινοτήτων ήπιων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, οργανώνοντας Συνέδρια με προσκεκλημένους από την Ευρώπη και την Ελλάδα, αισθανόμενη περήφανη που στην Κρήτη ιδρύθηκαν αξιόλογες ενεργειακές κοινότητες, οι οποίες λαμβάνουν βραβεία για το έργο τους σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Όπως λέει στο ΑΠΕ ΜΠΕ ο κ. Καλογεράκης, *«Ως Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης, πρωτοστάτησαμε επίσης στο να δημιουργηθεί η Πρώτη Ενεργειακά Αυτόνομη και πραγματικά 100% πράσινη Ενορία του Οσίου Νικηφόρου του Λεπρού στη γενέτειρά του, στο Σηρικάρι Κισάμου και είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι τα θυρανοίξια του Ιερού Ναού, τα πραγματοποίησε ο Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος Α΄. Ενώ προσέφερε και φωτοβολταϊκές συστοιχίες στον Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου Πύργου Κισάμου για να μειωθεί η ενεργειακή κατανάλωση αλλά και οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα της Ενορίας».*

Η εξοικονόμηση πόρων και ενέργειας, η μείωση της χρήσης πλαστικών, όπως και η ανακύκλωση, ανήκουν αναμφίβολα στις προτεραιότητες της ΟΑΚ. Όπως ανέφερε στο ΑΠΕ – ΜΠΕ ο Αντώνης Καλογεράκης: *«Απώτερος στόχος είναι η επίτευξη του καλύτερου δυνατού αποτελέσματος, περιορίζοντας το αποτύπωμα άνθρακα και εισάγοντας σε αυτόν τον τρόπο ζωής, τους Συνέδρους και τους επισκέπτες του Ιδρύματος. Επίσης, έχοντας ως βάση τις αρχές της βιολογικής καλλιέργειας, η Ακαδημία διατηρεί στον χώρο της, κήπο με βότανα και οπωροκηπευτικά, τα οποία χρησιμοποιεί στη δημιουργία κρητικών παραδοσιακών εδεσμάτων, διασφαλίζοντας τη βέλτιστη ποιότητα των παρεχόμενων διατροφικών υπηρεσιών της προς τους Συνέδρους του Ιδρύματος»*. Ο Αντώνης Καλογεράκης μιλώντας στο ΑΠΕ – ΜΠΕ ενημέρωσε επίσης, ότι: *«η ΟΑΚ συμμετέχει σε Διεθνή, Ευρωπαϊκά και Εθνικά Προγράμματα (projects). Ενδεικτικά συνεργάζεται: Με το Michigan Interfaith Power & Light με σκοπό την επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας των Συνεδρίων μέσω περαιτέρω αύξησης των φωτοβολταϊκών συστοιχιών. Με τη Θεολογική Σχολή της Εκκλησίας της Κύπρου για το Έργο: «AUGE – Προάγοντας Καθόλα Πράσινα Περιβάλλοντα» (https://augeproject.com). Με το Πανεπιστήμιο Erciyes, το Πανεπιστήμιο Gazi, την Εθνική Ένωση για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες της Βουλγαρίας, τη Χριστιανική Θεολογική Ακαδημία της Βαρσοβίας, και την Phoenix του Βελγίου, στο Έργο με θέμα: "Η συμβολή της Θρησκείας στην ψυχική και σωματική υγεία", με αναφορά και σε ζητήματα περιβάλλοντος (www.religion-health.eu). Με το ΕΚΕΤΑ (Εθνικό Κέντρο Έρευνας & Τεχνολογικής Ανάπτυξης), και το ΙΤΥΕ ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ (Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών & Εκδόσεων) και τη Mediasuite, στο Έργο: "Ψηφιακό Εργαστήριο Κρητικής Αγιογραφίας με τη χρήση*

νέων τεχνολογιών και 3D εικονικής πραγματικότητας" (https://e-hagiography.edu.gr), με μνεία και στην οικολογική διάσταση της αγιογραφίας».

Στο έργο της, η ΟΑΚ, τονίζει επίσης τη σημαντικότητα του λιτού τρόπου ζωής ως καθημερινή συμπεριφορά. Όμως, η λιτότητα -εξηγεί στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο κ. Καλογεράκης- δεν είναι κάτι που επιβάλλεται ως οικονομικό μέγεθος για να θεραπεύσει ένα πρόβλημα. *«Για παράδειγμα, ο μοναχός ζει λιτά που σημαίνει ότι αποφεύγει το περιττό. Είναι η καθημερινότητά του η οποία αρχίζει με την λειτουργική ζωή του και την προσευχή, την μετάνοια και τη νηστεία και γίνεται πράξη έμπρακτη με τη σωστή συμπεριφορά του απέναντι στη φύση. Στο πλαίσιο αυτής της ιδεολογίας και στάσης σχετικά με τη σχέση του ανθρώπου με τη φύση, η ΟΑΚ διατηρεί Μουσείο Κρητικών Βοτάνων, το οποίο διατηρεί στις συλλογές του περίπου 6.000 κρητικά βότανα, τα οποία συλλέγει συστηματικά από το 1964 ο Γάλλος Καθηγητής Βοτανικής Jacques Zaffran, ο οποίος σταδιοδρόμησε στο Πανεπιστήμιο της Μασσαλίας. Σκοπός του είναι η ενημέρωση για τον πλούτο της κρητικής χλωρίδας, καθώς και η ανάδειξη της ευθύνης των πολιτών για την προστασία των απειλούμενων ενδημικών ειδών»*.

Αξίζει να αναφερθεί πως η καταστροφή του πλανήτη αποτελεί τη μεγαλύτερη απειλή για τον άνθρωπο, όπως άλλωστε είχε τονίσει και ο μεγάλος φυσικός Steven Hawking, ο οποίος συμμετείχε σε Συνέδριο της ΟΑΚ το 1998. **Η κλιματική κρίση προκαλεί ιστορικά ρεκόρ:** Ο φετινός Ιούνιος ήταν ο θερμότερος της ιστορίας, όπως επισημαίνει η επίσημη υπηρεσία της ΕΕ: «Copernicus», ενώ η εβδομάδα 3-9 Ιουλίου ήταν η θερμότερη που έχει καταγραφεί ποτέ στον πλανήτη. Στη χώρα μας ο «Καύσωνας Κλέων» έχει κάνει απολύτως αισθητή την παρουσία του. Τις συνέπειες της κλιματικής κρίσης τις βιώνουμε πλέον όλοι και η Εκκλησία μας, ως μέλος της κοινωνίας των πολιτών, μπορεί να δείξει τον δρόμο στο οικολογικό ζήτημα, το οποίο είναι πρωτίστως πνευματικό και ανθρωπολογικό πρόβλημα και σε αυτό τοη δρόμο έχουν ταχθεί και οι έμπρακτες προσπάθειες της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης, λειτουργώντας ως «πράσινος φάρος», από τη γωνιά της Κρήτης από όπου υπηρετεί όλη την οικουμένη για 55 συναπτά έτη.

Σύμφωνα με την ενημέρωση του Αντώνη Καλογεράκη: *«Η ΟΑΚ οργανώνει επιστημονικά Συνέδρια υψηλού κύρους, με θέμα την εξοικονόμηση ενέργειας και πόρων, την ενεργειακή φτώχεια, τις καινοτόμες καλλιέργειες, τη διάδοση παραδοσιακών ποικιλιών, την προστασία των δασικών εκτάσεων, τα αυτόνομα ενεργειακά νησιά (με παραδείγματα επιτυχημένων εφαρμογών από την Ευρώπη), την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, την κυκλική οικονομία, τη βιώσιμη κινητικότητα, την ενεργειακή μετάβαση, την αειφόρο ανάλυση κύκλου ζωής και την ενεργειακή Δημοκρατία. Μέσω διαλέξεων που διοργανώνονται -και με την υποστήριξη της ΟΑΚ- στην Ευρώπη και στην Ελλάδα, τονίζεται η σημαντικότητα του φαινομένου της κλιματικής κρίσης, όπως και μέσω*

σχετικής αρθρογραφίας. Διαθέσιμες δράσεις είναι αναρτημένες και στο επίσημο κανάλι του Ιδρύματος στο YouTube (https://www.youtube.com/@orthodoxacademyofcrete299). Η ΟΑΚ έχει οργανώσει εκδηλώσεις και έχει υλοποιήσει ένα πιλοτικό έργο σε συνεργασία με τον Δήμο Πλατανιά για την αξιοποίηση κλαδεμάτων ελαιόδεντρων και υπολειμμάτων ελαιοποίησης, είτε για βελτιωτικό εδάφους, είτε για κάλυψη τοπικών ενεργειακών αναγκών, αντί για την ανεξέλεγκτη καύση τους στην ύπαιθρο».

Βαρύτητα δίδεται επίσης, από την ΟΑΚ και σε θέματα εκπαίδευσης της νέας γενιάς, υλοποιώντας ***«Διαδραστικό – Βιωματικό Εργαστήριο Ανακύκλωσης Χαρτιού, με Εισαγωγή στις Ήπιες Μορφές Ενέργειας και έμφαση στην Αειφόρο Ορθολογική Διαχείριση Πόρων»***. Αξίζει να σημειωθεί πως από το 1996, σπουδαστές της Σχολής Αρχιτεκτονικής Τοπίου και Περιβάλλοντος από το Rheinland-Pfalz της Γερμανίας, έρχονται με τους εκπαιδευτές τους στην ΟΑΚ, κάνοντας την πρακτική τους άσκηση σε εξωτερικούς χώρους του Ιδρύματος, δίδοντας έμφαση στην ομαδικότητα, τη σύμπραξη, αλλά και τη γνωριμία με τον πολιτισμό της Κρήτης. Εμπνεόμενοι από τα ιερά σύμβολα της Χριστιανικής Παράδοσης, δημιουργούν ψηφιδωτά δάπεδα, μονοπάτια, τοιχία κ.ά. Το αποτέλεσμα της δουλειάς αυτής μπορούν να θαυμάσουν όλοι οι Σύνεδροι και οι επισκέπτες της ΟΑΚ.

Σε μία περιοχή εξαιρετικού φυσικού κάλλους, **η Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης**, με όλους τους εργαζόμενους, τα στελέχη, ερευνητές και επιστήμονες, δοκιμάζει τις αντοχές του πνευματικού και ορθόδοξου λόγου, σε μία εποχή που σφύζει από προβληματισμούς, ανισορροπίες, αμφισβητήσεις. Αυτό όμως που σίγουρα δεν μπορεί να αμφισβητηθεί, είναι ότι η ομορφιά του ανθρώπου, μόνο με την ομορφιά της φύσης μπορεί να ταιριάξει απόλυτα. Σε ένα περιβάλλον υγιές και προστατευμένο από την ανθρώπινη κακομεταχείριση το μόνο σίγουρο, όπως διαπιστώνουμε από όλα όσα αποπνέει η Ορθόδοξος Ακαδημία Κρήτης, είναι ότι ο άνθρωπος μπορεί να βιώνει την ηρεμία, το χαμόγελο και την ευφορία.